

גדרים דף כ"ה ע"ב

ראתה אותם אנכלים תאנים, ואמר תאנים הללו אסורים לכם כקרנן, ונמצא ביניהם אגיו אן אחיו. הדין: שעל אחיו ואגיו אינו אסור. ועל הזורים, דעת ג"ש אסורים, כי נדר שהותר מקצתו לא הותר כולו. ודעת ג"ה שמתרים, כי נדר שהותר מקצתו הותר כולו.

הסבר הפחלוקת:

<p>כשנודע לו שאביו או אחיו בין האנשים אמר: אילו הייתי יודע שאבי כאן הייתי אומר פלוני ופלוני אסורים ואבא מותר.</p>	<p>כשנודע לו שאביו או אחיו בין האנשים אמר: אילו הייתי יודע שאבי כאן הייתי אומר כולכם אסורים חוץ מאבי.</p>				
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;">בית שמאי</td> <td style="width: 50%; padding: 5px;">בית הלל</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;">להס אסור נדדר שהותר מקצתו לא הותר כולו.</td> <td style="width: 50%; padding: 5px;">במיקרה זה הכי הוא כמפרק את הנדר ואומר הכי הייתי משנה את הלשון ומדיר רק על חלקו, ולכן נדר שהותר מקצתו הותר כולו.</td> </tr> </table>	בית שמאי	בית הלל	להס אסור נדדר שהותר מקצתו לא הותר כולו.	במיקרה זה הכי הוא כמפרק את הנדר ואומר הכי הייתי משנה את הלשון ומדיר רק על חלקו, ולכן נדר שהותר מקצתו הותר כולו.	<p>הדין: כולם אסורים, ואביו מותר ! והטעם: כי הנדר לא הותר כלל, כי יש כאן כלל, ואת אביו מלכתחילה הוא מוסיף מן הכלל, נמצא שכשנודע לו אינו משנה לשונו, אלא אומר שמבחינתו הנדר הוא נדר, אלא חוץ מאביו.</p>
בית שמאי	בית הלל				
להס אסור נדדר שהותר מקצתו לא הותר כולו.	במיקרה זה הכי הוא כמפרק את הנדר ואומר הכי הייתי משנה את הלשון ומדיר רק על חלקו, ולכן נדר שהותר מקצתו הותר כולו.				
<p style="text-align: center;">לרבה</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;">בית שמאי</td> <td style="width: 50%; padding: 5px;">בית הלל</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;">סבר כרבי מאיר דחפוס לשון ראשון ולכן אמרינו שהתכוון לעשות מהנדר כלל. ואת אביו רק הוסיף מהכלל, ואומר שמעולם לא התכוון להכניסו בכלל.</td> <td style="width: 50%; padding: 5px;">סבר כרבי יוסי דחפוס לשון אחרון והיות ססוף דיבורו הוי כמחלק את הנדר ממילא הוי כנדר שהותר מקצתו והותר כולו.</td> </tr> </table>	בית שמאי	בית הלל	סבר כרבי מאיר דחפוס לשון ראשון ולכן אמרינו שהתכוון לעשות מהנדר כלל. ואת אביו רק הוסיף מהכלל, ואומר שמעולם לא התכוון להכניסו בכלל.	סבר כרבי יוסי דחפוס לשון אחרון והיות ססוף דיבורו הוי כמחלק את הנדר ממילא הוי כנדר שהותר מקצתו והותר כולו.
בית שמאי	בית הלל				
סבר כרבי מאיר דחפוס לשון ראשון ולכן אמרינו שהתכוון לעשות מהנדר כלל. ואת אביו רק הוסיף מהכלל, ואומר שמעולם לא התכוון להכניסו בכלל.	סבר כרבי יוסי דחפוס לשון אחרון והיות ססוף דיבורו הוי כמחלק את הנדר ממילא הוי כנדר שהותר מקצתו והותר כולו.				
<p style="text-align: center;">לרבא</p>	<p style="text-align: center;">לכו"ע כולם מותרים ! נדדר שהותר מקצתו הותר כולו.</p>				

הקושיא: לקמן בדף ס"ו ע"א איתתא הנודר שלושים יום שלא יאכל בשר, ושכח שבתוך הל' יום יש שבתות וימים טובים שבהם יש מצווה לאכול. הדין שבשבתות וימים טובים מותרים, ונחלקו מה הדין בשאר הימים. דעת ת"ק שאסור. ודעת ר"ע שענדר שהותר מקצתו הותר כולו. ומביא ר"ע ג' דוגמאות: א) אמר קונם שאני לא נהנה מכולכם, ולבסוף הותר אחד מהם, הדין שכולם הותרו. ב) קונם שאני לא נהנה לא מצד ולא מצד הותר הראשון הותרו כולם. ג) הותר האחרון רק האחרון. **בשלמא לרבה: רישא (אות א' ב') מדובר שאומר אילו הייתי יודע שארצה לבטלו הייתי אומר לזה ולזה. וסיפא (אות ג') מדובר שאומר אילו הייתי יודע שארצה לבטלו הייתי אומר לכולכם חוץ מפלוני, ולכן הותר ואינו מבטל דבריו אף לכו"ע לא הותר כולו.** **אלא לרבא: בשלמא רישא (אות א') מדובר שאומר אילו הייתי יודע שארצה לבטלו הייתי אומר קונם שאני נהנה מכולכם חוץ מפלוני. ות"ק חולק ע"ז שאולינו בתר לשון ראשון. סיפא (אות ב') מדוע חולקים רבנו, הלוא הלשון הראשון הוא "לזה ולזה" ובאופן זה לפי רבא לכו"ע הותרו כולו.** והתירוץ: שמדובר שתלוים זה בזה.